

מכשיר החייה להצלת חיים מדום לב

דום לב עלול להתרחש בכל אדם ובכל עת. החייה באמצעות שוק חשמלי מיידי היא הפתרון היחיד להצלת חייו של אדם אשר לוקה בדום לב

מאת זיו פרי-טל, EMT-P

דום לב פתאומי (Sudden Cardiac Arrest) הוא גורם מוות מוביל בעולם המערבי. כ-36% ממקרי המוות השנתיים בארה"ב מיוחסים לדום לב (הגורם השני בתפוצתו - מחלת סרטן הריאות - מהווה 18% ממקרי המוות השנתיים שם). במדינת ישראל מתים מדי שנה כ-8000 אנשים מדום לב (בהערכה, פי 20 מהרוגי תאונות הדרכים). דום לב עלול להתרחש בכל אדם ובכל עת.

מהו דום לב

דום לב הוא שם כולל למספר סוגים של הפרעות בקצב הלב המונעות מן הלב את היכולת להתכווץ ולהרפות באופן יעיל המאפשר את הזרמת הדם לכל אברי הגוף. כאשר משאבת הלב מאבדת מיכולתה להזרים דם לאברי הגוף השונים ולמוח, עלול להיגרם לנפגע נזק מוחי בלתי הפיך והוא עלול למות, בתוך מספר דקות בודדות.

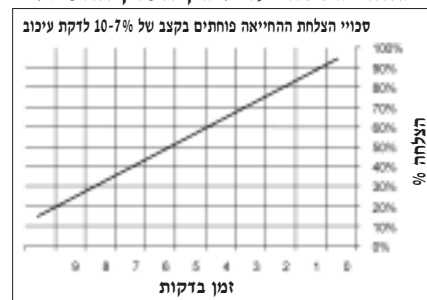
הפרעת הקצב הנפוצה ביותר (70%-80% מהמקרים) הגורמת לדום לב פתאומי נקראת "פרפור חדרים" (Ventricular Fibrillation). בפרפור חדרים מתעוררים מאות מוקדים חשמליים לבניים קטנים "היורים" את מיטענם החשמלי בתדירות גבוהה מאד. כתוצאה מהפעילות החשמלית הבלתי נורמלית הזאת, שריר הלב עצמו מפרפר ורוטט במהירות עצומה, אך איננו מתכווץ באופן יעיל לצורך הזרמת הדם. דום לב עלול להתרחש בשל סיבות וגורמים רבים כגון: אוטם בשריר הלב (התקף לב), אישמוס, ירידה ברמת החמצן בדם, מומי לב מולדים, חבלה בחזה, בעיות בהרכב הדם (רמות היונים והמלחים בדם), סיבות אחרות בלתי ידועות, ועוד.

הכותב הוא פארמדיק ובעליה של חברת 'זיו המספקת שירותי רפואה, הדרכות וציוד רפואי

הטיפול בדום לב על רקע של פרפור חדרים

החייה באמצעות שוק חשמלי מיידי היא הפתרון היחיד להצלת חייו של אדם אשר לוקה בדום לב. טיפול זה מתבצע באמצעות מכשיר הנקרא "דפיברילטור" (defibrillator) - מכשיר החייה שתפקידו לשגר ללב שוק חשמלי באנרגיה גבוהה. פעולה זו, אם היא מתבצעת בתוך פרק זמן קצר ככל האפשר מאירוע הלב עשויה להגדיל מאוד את הסיכוי להצלת חייו הנפגע. כל דקה של עיכוב במתן השוק החשמלי מקטינה את סיכויי ההישרדות בכ-10%

סיכויי ההישרדות בתלות בזמן החולף מההתמוטטות עד למתן השוק החשמלי

טיפול באמצעות הדפיברילטור במקום ציבורי

מכשיר דפיברילטור המיועד לשימוש הציבור הרחב נקרא: AED - Automated External Defibrillator. את הדפיברילטור, שהוא חצי אוטומטי, מחברים לנפגע באמצעות זוג מדבקות. הציוד מאבחן באופן אוטומטי את הקצב החשמלי של הלב כדי לאמוד את הצורך בטיפול בשוק. כאשר מאובחנת הפרעת קצב קטלנית הדרושה טיפול בשוק - המכשיר טוען את עצמו באנרגיה לצורך שיגור שוק חשמלי וממליץ למטפל ללחוץ על כפתור שיגור השוק. הדפיברילטורים מסוג זה פשוטים להפעלה ורמת האבחון שלהם מדויקת מאוד (לחלקם רמת דיוק של 100%).

מרבית הדפיברילטורים החצי אוטומטיים פועלים באמצעות סוללה (איננה נטענת) והם מבצעים באופן עצמאי בדיקות תקינות תקופתיות עם חייו ברור על מצב תקינותם הטכני. בחלקם קיים גם חייו ברור של עוצמת הסוללה.

הקפדה על פריסה מקצועית נכונה של מכשירים אלה - הכוללת זמן תגובה סביר, הדרכות למפעילים וכד' - עשויה לחסוך בחיי אדם. במקומות מסוימים בעולם (שדות תעופה, תחנות רכבת, בתי קזינו ועוד), שבהם הוצבו מכשירים כאלה בפריסה מקצועית נכונה, נאספו דיווחים על הישרדות מדום לב של עד 75%, כששיעור ההישרדות הממוצע מדום לב בעולם המערבי הוא כ-5% בלבד.

נפגע דום לב, אשר בוצעה בו החייה בסיסית והוא טופל באמצעות דפיברילטור חצי אוטומטי בהקדם, קיבל למעשה את הטיפול הרפואי הטוב ביותר למצבו. לא הוכח כי שיעורי ההישרדות בטיפול החייה מתקדמים, ברמה הניתנת בניידות טיפול הנמרץ או בבתי החולים, הם גבוהים יותר.

מי רשאי להפעיל דפיברילטור חצי אוטומטי

בישראל - כבעולם - כל אדם המיומן בביצוע החייה בסיסית רשאי לבצע פעולת דפיברילציה (מתן שוק) באמצעות דפיברילטור חצי אוטומטי - **בתנאי שעבר הדרכה מקדימה להפעלת המכשיר.**

לאחרונה אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה הצעת חוק (של חברי הכנסת מרינה סולודקין, גלעד ארדן וסטס מיסז'ניקוב), שתחייב מקומות ציבוריים להצטייד במכשירי החייה החשובים האלה.

מקומות עבודה רבים בישראל כבר הצטיידו במכשירי החייה האלה, חלקם בשל היותם חברות בינלאומיות המחויבות לעמוד בתקני בטיחות מחמירים ומתקדמים, וחלקם בשל ההכרה בחשיבות הנושא. ■